

Monumentnummer*: 524296

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 14 juli 2003
Kadaster deel/nr 82856/182

Woonplaats* Gasselte
Gemeente* Aa en Hunze
Provincie* Drenthe

Locatiennaam Gasselte
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Gasselte
Sectie* I
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 280

Omschrijving**

KERKHOF met GRAFMONUMENTEN en MUUR, behorende bij de reeds beschermde hervormde kerk te Gasselte.

Inleiding

Het kerkelijk ensemble is gelegen aan de rand van het vroegmiddeleeuwse esdorp Gasselte. Als gevolg van eeuwenlange begraafactiviteiten liggen kerk en kerkhof hoger dan hun directe omgeving. Het kerkhof zou vanaf het jaar 800 in gebruik zijn. In 1924 vond de laatste begraving plaats (de nieuwe gemeentelijke begraafplaats was in 1923 geopend) en in 1977 de laatste bijzetting. Volgens informatie zou het kerkhof oorspronkelijk meer westelijk georiënteerd zijn en pas in de 19de eeuw aan de oostzijde zijn uitgebreid.

Omschrijving

Het KERKHOF bestaat hoofdzakelijk uit grasveld waarop, voornamelijk aan de oost- en zuidzijde van de kerk, nog een kleine honderd grafmonumenten zijn bewaard. Aan de noordzijde van de kerk, waar de minder welgestelden werden begraven, zijn geen monumenten meer te vinden. Dit gedeelte doet thans dienst als strooiveld. Aan de westzijde wordt het kerkhof van de omgeving afgeschermd door een lage MUUR van kloostermoppen met rondgeslepen rollaag; voor het overige bestaat de terreinafscheiding uit een gezichtsbepalende beukenhaag. Op het kerkhof zelf komt geen boom- of struikbeplanting voor. Rondom de kerk loopt een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

grindpad; de overige paden zijn verdwenen of door het gras aan het zicht onttrokken.

GRAFMONUMENTEN. Het beeld van de begraafplaats wordt voornamelijk bepaald door staande grafmonumenten van hardsteen of cementsteen, van welke laatste groep verschillende in hun geheel geschilderd zijn geweest om natuursteen te imiteren. Sommige hebben een decoratieve bekroning van marmer. Aan de zuidkant van het kerkhof zijn de meeste liggende monumenten (zerken) te vinden. Enkele daarvan hebben (nog) een eenvoudig ijzeren grafhek met in sommige gevallen een marmeren tekstbord. De oudste grafmonumenten dateren uit het tweede kwart van de 19de eeuw; de jongste zijn soms vrij recente vervangingen van oudere exemplaren. De toegepaste grafsymboliek is uiteenlopend en gevarieerd en doet soms denken aan die op de Groninger kerkhoven. Van de verdwenen monumenten is vermoedelijk een groot aantal van hout geweest. Slecht één staand houten monument (stèle) is bewaard gebleven en inmiddels gerestaureerd.

Waardering

KERKHOF, GRAFMONUMENTEN en MUUR zijn van algemeen belang:

- wegens hun ouderdom;
- wegens de ontstaans- en gebruiksgeschiedenis van het terrein;
- wegens hun architectonische, genealogische en/of funerair-historische waarde;
- wegens de functionele en visuele relatie tussen de verschillende onderdelen en hun relatie met de eveneens beschermde kerk;
- wegens de aanwezigheid van voor de tijd van ontstaan kenmerkende grafmonumenten met bijpassende symboliek;
- wegens de bijzondere ligging tegen de Gasselter es.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Kerkhof